

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2016. december 21.*

„Előzetes döntéshozatal — Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés — 44/2001/EK rendelet — Joghatóság — Jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyek — Szelektív forgalmazási hálózat — Hálózaton kívüli online viszonteladás — Jogellenes akadályozás abbahagyására kötelezés iránti keresetet — Kapcsolóelv”

A C-618/15. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Cour de cassation (semmtőlészék, Franciaország) a Bírósághoz 2015. november 23-án érkezett, 2015. november 10-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Concurrence SARL**

és

a **Samsung Electronics France SAS,**

az **Amazon Services Europe Sàrl** között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök, M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan (előadó) és D. Šváby bírák,

főtanácsnok: M. Wathelet,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Concurrence SARL képviseletében P. Ricard avocat,
- az Amazon Services Europe Sàrl képviseletében A. Bénabent és M. Jéhannin avocats,
- a francia kormány képviseletében D. Colas és C. David, meghatalmazotti minőségben,
- az olasz kormány képviseletében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: D. Del Gaizo avvocato dello Stato,

* Az eljárás nyelve: francia.

- a luxemburgi kormány képviselőjében D. Holderer, meghatalmazotti minőségben, segítője: M. Thewes avocat,
 - az Európai Bizottság képviselőjében C. Cattabriga és M. Heller, meghatalmazotti minőségben
- a főtanácsnok indítványának a 2016. november 9-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.) 5. cikke 3. pontjának értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet a franciaországi székhelyű Concurrence SARL, az ugyancsak franciaországi székhelyű Samsung Electronics France SAS (a továbbiakban: Samsung) és a luxemburgi székhelyű Amazon Services Europe Sàrl (a továbbiakban: Amazon) között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgya a szelektív forgalmazási hálózaton kívüli viszonteladásra vonatkozó tilalom különböző tagállamokban üzemeltetett több internetes oldalon, valamint online piacon közzétett online értékesítési ajánlatok által történő állítólagos megsértése.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 44/2001 rendelet (2) bekezdéséből következik, hogy az irányelv a belső piac megfelelő működése érdekében „[a] polgári és kereskedelmi ügyekben az e rendelet hatálya alá tartozó tagállamok határozatainak gyors és egyszerű elismerése és végrehajtása céljából elengedhetetlenül szükséges, joghatósági összeütközésre vonatkozó szabályok egységesítésére és az alaki követelmények egyszerűsítésére irányuló rendelkezések megalkotására irányul”.
 - 4 E rendelet (11), (12) és (15) preambulumbekezdése az alábbiakat mondta ki:
 - „(11) A joghatósági szabályoknak nagymértékben kiszámíthatóknak kell lenniük, és azt az elvet kell követniük, hogy a joghatóságot általában az alperes lakóhelye alapozza meg, és a joghatóságnak ezen az alapon mindenkor megállapíthatónak kell lennie, kivéve egyes pontosan meghatározott eseteket, amelyekben a per tárgya vagy a felek szerződéses szabadsága eltérő joghatósági okot kíván meg. A jogi személyek székhelyét a közös szabályok átláthatóságának fokozása és a joghatósági okok összeütközése elkerülése végett önállóan kell meghatározni.
 - (12) Az alperes lakóhelyén kívül a bíróság és a per közötti szoros kapcsolaton alapuló vagylagos joghatósági okokat is meg kell állapítani az igazságszolgáltatás megbízható működésének előmozdítása érdekében.
- [...]
- (15) A harmonikus jogalkalmazás érdekében a párhuzamos eljárások lehetőségét el kell kerülni [helyesen: a minimumra kell csökkenteni], és biztosítani kell, hogy ne hozzanak egymással összeegyeztethetetlen határozatot két tagállamban.”

- 5 A joghatósági szabályokat az említett rendelet II. fejezete tartalmazta.
- 6 A 44/2001 rendelet 2. cikke (1) bekezdésének, amely a II. fejezet „Általános rendelkezések” című 1. szakaszán belül helyezkedett el, szövege az alábbi volt:
- „E rendelet rendelkezéseire is figyelemmel valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott tagállam bíróságai előtt perelhető.”
- 7 E rendelet ugyanezen 1. szakaszában található 3. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:
- „Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállam bíróságai előtt kizárólag e fejezet 2–7. szakaszában megállapított rendelkezések alapján perelhető.”
- 8 Az említett rendelet 5. cikkének 3. pontja, amely a rendelet II. fejezetének a „Különös joghatóság” címet viselő 2. szakaszában szerepelt, az alábbiak szerint rendelkezett:
- „Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban perelhető:
- [...]
- 3) jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igényvel kapcsolatos ügyekben annak a helynek a bírósága előtt, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet.”
- 9 A 44/2001 rendeletet felváltotta a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 351., 1. o.) 80. cikke. E rendelet, 81. cikkének második bekezdése értelmében, csak 2015. január 10-től alkalmazandó.

A francia jog

- 10 Az alapügy tényállása megvalósulásának időpontjában a code de commerce [kereskedelmi törvénykönyv] L. 442-6. cikke (1) bekezdésének 6. albekezdése így rendelkezett:
- „A károkozó felelősségét, és az okozott kár megtérítésére vonatkozó kötelezettségét megalapozza a termelő, kereskedő, gyártó, az iparosok névjegyzékében szereplő személy részéről:
- [...]
6. a közvetlen vagy közvetett részvétel a hálózaton kívüli viszonteladásra vonatkozó tilalom olyan megsértésében, amelyet a versenyjogi szabályok által mentesített szelektív vagy kizárólagos forgalmazási megállapodásban kötelezett forgalmazó valósított meg.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 11 A Bíróság elé terjesztett ügyiratokból kitűnik, hogy a Concurrence a nagyközönségnek szánt elektronikai cikkek kiskereskedelmével kapcsolatos tevékenységet folytat Párizsban (Franciaország) található üzletében, valamint a „concurrency.fr” domainnév alatti online értékesítési oldalon keresztül. A Concurrence 2012. március 16-án szelektív forgalmazási szerződést kötött a Samsunggal „Elite kiskereskedelmi szakértő” címmel, első osztályú Samsung márkájú termékekre, nevezetesen az ELITE típusú termékekre vonatkozóan. Ez a szerződés többek között megtiltotta a kérdéses termékek online értékesítését.

- 12 Az említett szerződés megkötését követően a felek között nézeteltérés jött létre. A Samsung felrótta a Concurrence-nak, hogy az ELITE termékek internetes oldalán keresztül történő forgalmazásával megsértette a szelektív forgalmazási szerződést. A Concurrence pedig vitatta e szerződés kikötéseinek jogszerűségét, többek között arra hivatkozva, hogy azokat nem alkalmazzák egységesen valamennyi forgalmazóra, amelyek közül némelyek anélkül értékesítik a szóban forgó termékeket az Amazon internetes oldalain keresztül, hogy ezt a Samsung kifogásolná.
- 13 2012. március 20-i levelében a Samsung értesítette a Concurrence-t, hogy 2013. június 30-i hatállyal véget vet a fennálló kereskedelmi kapcsolataiknak.
- 14 2012. áprilisában a Concurrence keresetet nyújtott be a Samsunggal szemben a tribunal de commerce de Paris [párizsi kereskedelmi törvényszék, Franciaország] ideiglenes intézkedésről határozó bírójához, arra hivatkozva, hogy a Samsung kötelezettségvállalásával ellentétben megtagadta az ELITE típusú termékei beszállítását.
- 15 2012. április 18-án e bíró végzésében elutasította a Concurrence kérelmét. Ezt a végzést a cour d'appel de Paris [párizsi fellebbviteli bíróság, Franciaország] 2012. október 25-i ideiglenes intézkedést elrendelő határozatával helybenhagyta.
- 16 2012. december 3-án a Concurrence második alkalommal is eljárást indított a Samsung ellen a tribunal de commerce de Paris [párizsi kereskedelmi törvényszék] ideiglenes intézkedésről határozó bírója előtt, akitől azt kérte, hogy állapítsa meg, hogy a szelektív forgalmazási szerződés alapján nem érvényesíthető az ELITE típusú termékek internetes értékesítésének tilalma, és ennek következtében kötelezze a Samsungot az e szerződés hatálya alá tartozó termékek további beszállítására. Ezenkívül ugyanezen a napon a Concurrence első alkalommal az Amazon ellen is eljárást indított annak érdekében, hogy a bíróság kötelezze őt egyes típusú Samsung termékekre vonatkozó ajánlatainak az Amazon.fr, az Amazon.de, az Amazon.co.uk, az Amazon.es és az Amazon.it internetes oldalakról való törlésére.
- 17 2013. február 8-án kontradiktórius eljárásban hozott végzésében a tribunal de commerce de Paris [párizsi kereskedelmi törvényszék] ideiglenes intézkedésről határozó bírója az Amazon Franciaország területén kívül üzemeltetett internetes oldalai vonatkozásában hatáskörének hiányát állapította meg, és kimondta, hogy a Concurrence Samsunggal szemben benyújtott kérelmeivel kapcsolatban nincs helye ideiglenes intézkedésnek, a Concurrence Amazon France-szal szemben benyújtott kérelmeit pedig elutasította.
- 18 2013. június 27-én a Concurrence fellebbezést nyújtott be ezzel a határozattal szemben a cour d'appel de Paris [párizsi fellebbviteli bíróság] előtt.
- 19 2014. február 6-i ítéletével a cour d'appel de Paris [párizsi fellebbviteli bíróság] részben megváltoztatta a tribunal de commerce de Paris [párizsi kereskedelmi törvényszék] ideiglenes intézkedésről határozó bírójának 2013. február 8-i végzését, elfogadhatatlannak nyilvánítva a Concurrence Samsunggal szemben benyújtott kérelmeit, és elutasítva az Amazonnal szembeni kérelmeit. Ugyanezen ítéletével a cour d'appel de Paris [párizsi fellebbviteli bíróság] megerősítette hatályában a megtámadott ítéletét, fenntartva a francia bíróságnak az Amazon e tagállam területén kívül üzemeltetett oldalaival kapcsolatos kereset tárgyára vonatkozó hatáskörének hiányát.
- 20 A Concurrence ezért felülvizsgálati kérelmet nyújtott be ezen ítélettel szemben a kérdést előterjesztő bírósághoz.
- 21 Felülvizsgálati kérelmében a Concurrence arra hivatkozik, hogy a megtámadott ítélet tévesen állapítja meg a francia bíróság hatáskörének hiányát az Amazon Franciaország területén kívül üzemeltetett oldalai vonatkozásában, mivel ez utóbbiak nem érintik a francia nyilvánosságot. Márpedig, még azt feltételezve is, hogy az internetes oldalhoz való hozzáférhetőség kritériuma nem elegendő, a cour d'appel de Paris [párizsi fellebbviteli bíróság] jogellenesen tekintett el annak vizsgálatától, hogy az

Amazon internetes oldalain működő értékesítési rendszere lehetővé tette-e azt, hogy az eladásra felkínált áruk ne csak az internetes oldal származási országán belül, hanem más európai országokba, különösen Franciaországba is kiszállíthatók legyenek, ami lehetővé tette volna a francia bíróság joghatóságának megalapozását.

- 22 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az előtte folyamatban lévő jogvita sajátossága az, hogy nem felel meg a Bíróságnak a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontjára vonatkozó ítélkezési gyakorlatában vizsgált egyik esetnek sem. A benyújtott kereset ugyanis egy franciaországi székhelyű, online értékesítési oldalt üzemeltető szerződéses forgalmazót a szóban forgó szelektív forgalmazási szerződésen alapuló, a forgalmazási hálózaton kívüli viszonteladásra vonatkozó tilalom megsértése, és különböző, Franciaországban és más tagállamokban üzemeltetett internetes oldalakon elérhető online piacokon történő értékesítésre való felkínálás miatti állítólagos károkozás megszüntetésére irányul.
- 23 E körülmények között a Cour de cassation (semmitőszék, Franciaország) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját, hogy a szelektív forgalmazási hálózaton kívüli és különböző tagállamokban üzemeltetett internetes oldalakon elérhető online piacon történő értékesítési ajánlatok útján való viszonteladás tilalmának állítólagos megsértése esetén a magát jogaiban megsértettnek vélő szerződéses forgalmazónak lehetősége van arra, hogy az ebből eredő jogellenes akadályozás abbahagyására kötelezés iránti keresetet terjesszen elő azon bíróság előtt, amelynek illetékességi területén az interneten közzétett tartalmak hozzáférhetők vagy hozzáférhetők voltak, vagy az szükséges, hogy más kapcsolóelv is fennálljon?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 24 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy miként értelmezendő a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja a tekintetben, hogy mely bíróság rendelkezik az e rendelkezés által biztosított joghatósággal a szelektív forgalmazási hálózaton kívüli értékesítésre vonatkozó tilalomnak az e hálózat tárgyát képező termékekre vonatkozó, különböző tagállamokban üzemeltetett internetes oldalakon megjelenő értékesítési ajánlatok útján való megsértésével kapcsolatos felelősség megállapítása iránti kereset elbírálására vonatkozóan.
- 25 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját önállóan és megszorítóan kell értelmezni, és az e rendelkezésben szereplő „a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet” kifejezés magában foglalja egyrészt azt a helyet, ahol a kár bekövetkezett, másrészt azt a helyet, ahol az e kárt okozó esemény bekövetkezett, ezért a felperes választásától függően az alperes perelhető mind az egyik, mind a másik hely szerinti bíróság előtt (lásd ebben az értelemben: 2015. szeptember 10-i Holterman Ferho Exploitation és társai ítélet, C-47/14, EU:C:2015:574, 72. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 26 Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében az említett rendelet 5. cikkének 3. pontjában előírt joghatósági szabály alapja a jogvita és a káresemény bekövetkezésének vagy esetleges bekövetkezésének helye szerinti bíróságok közötti különösen szoros kapcsolat fennállása, amely az igazságszolgáltatás megfelelő működésére és a hatékony eljárásszervezésre tekintettel igazolja a joghatóság e bíróság számára való biztosítását (2015. szeptember 10-i Holterman Ferho Exploitation és társai ítélet, C-47/14, EU:C:2015:574, 73. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 27 A jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyekben ugyanis a jogvita tárgyához való közelsége és a könnyebb bizonyításfelvétel miatt rendszerint a káresemény bekövetkezésének vagy esetleges

bekövetkezésének helye szerinti bíróság a legalkalmasabb a határozathozatalra (2015. szeptember 10-i Holterman Ferho Exploitation és társai ítélet, C-47/14, EU:C:2015:574, 74. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 28 A jelen ítélet 25. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatban elismert kapcsolótényezők egyike kiválasztásának tehát lehetővé kell tennie azon bíróság joghatóságának megállapítását, amely objektív szempontból a legalkalmasabb helyzetben van annak megítélésére, hogy a perelt személy felelősségének megállapításához szükséges feltételek teljesülnek-e, így csak azon bíróság előtt lehet érvényesen eljárást kezdeményezni, amelynek illetékességi területén a releváns kapcsolótényező található (lásd: 2015. szeptember 10-i Holterman Ferho Exploitation és társai ítélet, C-47/14, EU:C:2015:574, 75. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 29 Az alapügyben, amint azt a főtanácsnok megjegyezte indítványának 40. pontjában, felmerül a kérdés, hogy a kérdést előterjesztő bíróság joghatósága megállapítható-e kizárólag az állítólagos kár bekövetkezésének helye alapján.
- 30 E kapcsolótényező tekintetében a Bíróság már nem csak azt pontosította, hogy a kár bekövetkezésének e rendelkezés értelmében vett helye az állítólagosan megsértett jog természetének függvényében változhat, de azt is, hogy annak, hogy egy adott tagállamban a kár bekövetkezhet, az a feltétele, hogy az állítólagosan megsértett jog az adott tagállamban védett legyen (lásd: 2015. január 22-i Hejduk-ítélet, C-441/13, EU:C:2015:28, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 31 Így, amennyiben a tagállam által biztosított védelem csak az adott tagállam területére terjed ki, e bíróság joghatósága kizárólag az említett tagállam területén okozott károokra terjed ki (lásd ebben az értelemben: 2013. október 3-i Pinckney-ítélet, C-170/12, EU:C:2013:635, 45. pont; 2015. január 22-i Hejduk-ítélet, C-441/13, EU:C:2015:28, 36. pont).
- 32 A jelen ügyben egyrészt a hálózaton kívüli viszonteladás tilalmát az eljáró bíróság tagállamának joga bünteti, tehát természetes kapcsolat áll fenn az említett bíróság és az alapjogvita között, ami igazolja a joghatóság e bíróságnak való biztosítását.
- 33 Másrészt az állítólagos kár az említett tagállam területén következik be. Ugyanis a szelektív forgalmazási hálózat feltételeinek egy internetes oldalon keresztül történő megsértésével az a kár, amelyre a forgalmazó hivatkozhat, értékesítési volumenének a hálózati feltételek megsértésének következményeként történő csökkenése és az ebből következő elmaradt nyereség.
- 34 E tekintetben az a körülmény, hogy azokat a külföldi internetes oldalakat, amelyeken a szelektív forgalmazási joggal érintett termékekre vonatkozó ajánlat megjelenik, az eljáró bíróság tagállamától eltérő tagállamokban üzemeltetik, nem bír jelentőséggel, ha valamely más tagállamban elkövetett cselekmény az eljáró bíróság illetékességi területén kárt okozott vagy kárt okozhat, aminek mérlegelése a kérdést előterjesztő bíróság feladata (lásd ebben az értelemben: 2014. június 5-i Coty Germany ítélet, C-360/12, EU:C:2014:1318, 57. és 58. pont).
- 35 A fenti megfontolásokra tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját úgy kell értelmezni a tekintetben, hogy mely bíróság rendelkezik az e rendelkezés által biztosított joghatósággal a szelektív forgalmazási hálózaton kívüli értékesítésre vonatkozó tilalomnak az e hálózat tárgyát képező termékekre vonatkozó, különböző tagállamokban üzemeltetett internetes oldalakon megjelenő értékesítési ajánlatok útján való megsértésével kapcsolatos felelősség megállapítása iránti kereset elbírálására, hogy a kár bekövetkezése helyének azon tagállam területét kell tekinteni, amely az említett értékesítési tilalmat a szóban forgó kereset útján védi, és amely területen a felperes – állítása szerint – értékesítéseinek csökkenését elszenvedte.

A költségekről

- ³⁶ Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 5. cikkének 3. pontját úgy kell értelmezni a tekintetben, hogy mely bíróság rendelkezik az e rendelkezés által biztosított joghatósággal a szelektív forgalmazási hálózaton kívüli értékesítésre vonatkozó tilalomnak az e hálózat tárgyát képező termékekre vonatkozó, különböző tagállamokban üzemeltetett internetes oldalakon megjelenő értékesítési ajánlatok útján való megsértésével kapcsolatos felelősség megállapítása iránti kereset elbírálására, hogy a kár bekövetkezése helyének azon tagállam területét kell tekinteni, amely az említett értékesítési tilalmat a szóban forgó kereset útján védi, és amely területen a felperes – állítása szerint – értékesítéseinek csökkenését elszenvedte.

Aláírások